

УДК 130.2+124.5

ЦІННІСТЬ І КУЛЬТУРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ НЕКЛАСИЧНОГО ПІДХОДУ К СОЦІУМУ

Романова Н.В.

В статті розглядається поняття культуротворчої діяльності, у основі якої, як і в основі інших культурних форм, знаходиться принцип людиномірності світу, який спрямовує культуротворчість на породження ціннісних домінант та їх нормативних варіацій - у системі певного антропологічного типу через опредметнення та розпредмечування цінностей.

Ключові слова: цінність, аксіодинаміка, культуротворча діяльність, інкультурація, культурні константи.

Проблема осмислення ціннісного ставлення до світу людини призводить до визнання факту культурної детермінації цього ставлення, й навпаки – культурні диспозиції свідомості, як індивідуальної, так і суспільної, неможливі поза ціннісним контекстом. Цінності і культура є пов'язаними, і у класичному та сучасному аксіологічному дискурсах. Однак ціннісна площина соціокультурної динаміки є спів-конститутивною одночасно із антропосферою.

Субстанціонально-суб'єктивна аксіологія найбільш повноцінно виявила трансцендентально-суб'єктивний фундамент у ціннісному ставленні, однак у критиці цього фундаменту й у спробах вийти за його межі був виявлений інтерсуб'єктивний простір функціонування цінностей, який був постульований як більш глибинний, ніж трансцендентально-суб'єктивний. Однак ці підходи є методологічно гомогенними, бо у обох випадках за основу розгляду сутності цінностей береться людина, точніше – людина у її свідомому стані, людина як суб'єкт суспільної практики.

Так, наприклад, Г. Герасимович, яка постулює, що культуротворення це «спосіб зберегти особову ідентичність за допомогою засвоєння та трансформації культурних форм і оволодіння створеними раніше культурними смислами (інтеріоризація, відкриття їх «для себе»); це тотожний особовому саморозвитку процес перетворення власного життя на бутті-в-культурі» [6, 150]. Однак ця абстракція не відображає сутності реальної людини з усіма її почуттями, емоціями, афектами, інтересами, бажаннями, життєвим досвідом, суспільними і культурними пресупозиціями тощо. Це людина, яка вже занурена у аксіореальність, є невід'ємною частиною ціннісного ставлення, і може свідомо оперувати цінностями лише виходячи з певних ціннісних диспозицій.

В сучасній українській науці термін «культуротворча діяльність», («культуротворчість») розглядається як складна категорія. В. Леонтьєва вірно помічає, що «такі поняття, як «культуротворчість», «культуротворчі сили», «культуротворча активність», «культуротворчий процес», «культуротворча місія» і т.п., активно використовуються в україно- та російськомовній філософсько-культурологічній літературі останніх років, але вживаються вони практично без будь-яких пояснень, їх зміст вважається таким, що є зрозумілим сам собою за великого діапазону їх значень» [15, 1]. Зрозуміло, що це є наслідком ряду причин, основною з яких є відсутність загальної дефініції поняття культури, яка породжена різноманіттям культурологічних і філософських методів и підходів до розуміння сутності культури.

Феномен культуротворчості у сучасній філософській думці пов'язують у першу чергу із антропологією. Як помічає В.Федь, «стиль культуротворчості можна визначити як такий спосіб, прийом, метод, контекст якого збігається зі стилем людського існування. Стає очевидним: культуротворчість має глибинні антропологічні основи» [20, 90]. Пов'язують культуротворчість так само і з ціннісним ставленням: «поза відношенням до культуротворчої активності і тим самим до цінностей, всі реальні об'єкти є ціннісно нейтральними» [18, 61]. Таким чином, саме із зв'язку культури і людини треба виходити при визначенні специфіки ціннісної структури культуротворчої діяльності.

Найбільш продуктивним, на нашу думку, є підхід В.Федя, який пов'язує культуротворчість із аксіодинамікою: «культуротворче буття являє собою духовну динаміку творчого смислоутворення (креації, негації, афірмації та акцепції) як процесу вироблення ціннісного світу культури та усвідомлення себе й культури в просторово-часовому вимірі» [20, 91]. Ціннісний зріз культури є однією з її форм, і, у той же час, з однією форм антропології (взагалі, тут культура і людина як сутності є єдиним принципом, який виражає себе у модифікації ціннісного ставлення). Ми виходимо з визнання того факту, що людина є одночасно і суб'єктом, і об'єктом культуротворчої діяльності. В.Балута визначає такий підхід до культуротворчості наступним чином: «З точки зору впливу людина як суб'єкт культуротворчості або власне творець культури характеризується виконанням таких культурних актів, що перш за все сприяють прояву самості культури, її ствердженню, що і є розумінням буття в культурі. Безумовно, ця нова форма культури, яку безпосередньо створює людина-суб'єкт, не завжди буде наслідком певного дискрету, адже в такому випадку будь-який культурний акт мав би породжувати якісно нову форму культури, тим самим заперечуючи редукцію традиційних механізмів культуро-творчості, що є характерними для будь-якої форми культури. З іншого боку, за допомогою процесів соціалізації та інкультурації людина стає об'єктом впливу культури, тобто стає творінням культури. Тим самим культура стає для людини не стільки світом штучним, суб'єктивно зміненим, а навпаки, власною природою людини, що дає змогу розглядати певні універсальні моделі культуротворчості та культурного впливу як на людину, так і від неї» [1, 11].

Культуротворчість, таким чином, є процесом, у якому людина розривається саме як людина, тобто як і об'єкт, і суб'єкт реалізації антропологічного змісту соціокультурних практик. Можна погодитися, що «феномен культуротворчості є виконанням індивідом та суспільством культурних актів (актів афірмації, актів

ствердження культури, проявом її самореалізації), при цьому культуротворчість як прояв самості (цілісності, тотальності) культури реалізується за допомогою образів самості, тобто сенсорного кодування у вигляді знакових систем» [там само], але треба зауважити, що це важлива, але не головна функція культуротворчості. Точніше, культуротворча діяльність як функція лише оформлюється по відношенню до різноманіття дій, породжених людиною у своєму «входженні» у суспільну реальність, а саме – до встановлення культурних констант, форм інваріантів буття людиною, на основі яких формується цілісність культури певного суспільства і, в подальшому, підтримується ця цілісність. В першу чергу це пов'язано саме з діяльнісним аспектом культуротворчості, з практичною формою сутності людини.

Поняття діяльності досліджувалося до недавнього часу переважно у рамках філософії. Розуміння діяльності як універсального явища склалося у філософії Нового часу, коли діяльне, активне, перетворювальне ставлення людини до світу було визнано у якості одного із фундаментальних принципів людського існування [1, 25-26]. Основи теорії діяльності були закладені німецькою класичною філософією. І.Кант розглядав людину як суб'єкта діяльності, а у якості моменту, який її спонукає, бачив подолання розриву зв'язку тим часом, що є і тим, що має бути [12, 75-76, 86-87].

У концепції Г.Гегеля діяльність постає у формі доцільного процесу, який поєднує ціль з результатом, обкреслюється простір, у рамках якого діяльність взагалі може бути визначена. Діяльнісний процес є об'єктивним і виявляє принципи функціонування суспільного організму, де первинною стає наявність глибокого змістовного зв'язку між індивідами [5, 29-30].

Сучасна концепція діяльності тісно пов'язана з марксистською філософією і її теоретично-методологічною спадщиною, у рамках якої діяльність виступає як складна система, яка розвивається, відображає процес становлення об'єктивного і суб'єкта, тобто процес створення необхідного зв'язку між об'єктивним і суб'єктивним, індивідом і суспільством, потребою і предметом потреби, формою цілепокладання і формою доцільності процесу. Основними принципами марксистської теорії діяльності є наступні [5, 35-36]:

- 1) діяльність формується як породження опосередкованості людини і природи суспільством;
- 2) людська діяльність є універсальним принципом;
- 3) у ході діяльності потреби набувають об'єктивного характеру;
- 4) діяльність є об'єктивним процесом;
- 5) діяльність з'являється як віддзеркалення суб'єктивного моменту соціальності;
- 6) доцільність діяльності є формою зв'язку суб'єкта з об'єктивним процесом;
- 7) людська діяльність завжди системна.

Одним з важливих питань в проблемі визначення діяльності є питання співвідношенні діяльності і буття. Є два підходи до його вирішення [22, 69-70]. У першому випадку діяльність розглядається як особливого роду реальність, яка має свою власну будову і протилежна буттю. При цьому діяльність трактується як активний початок, а буття – як пасивний, відсталлий початок, якому вона нав'язує сторонні йому форми організації. У другому випадку діяльність редукується до певних феноменів природної або соціальної дійсності і «гасять» її в них, хоча при

цьому сам факт існування діяльності може і не заперечуватися. При цьому рішенні підкреслюється субстанціональна тотожність діяльності і буття, суб'єкта і об'єкту. Діяльнісна сутність суб'єкта розуміється тут як іманентний продукт розвитку самого буття, як атрибут субстанції [22, 70].

На феноменологічному рівні явища діяльності нерідко розуміється як безсуб'єктна активність, оскільки тут дані лише її результати у вигляді відчужених форм культури, які протистоять індивідові і «нав'язуються» йому як зовнішня необхідність [22, 77]. На рівні сутності діяльність в більшості концепцій трактується як активність суб'єкта, яким можуть виступати індивідуальний суб'єкт або ж надіндивідуальний, тобто різні соціальні групи.

Поза сумнівом, важливим в системі діяльності є аспект відношення діяльності до людини. Діяльність може розглядатися або як неодмінний атрибут окремої людини (те, що нею виробляється, створюється і здійснюється), або як початкова універсальна цілісність ширшого порядку. При другому підході, як відмічає Г.Щедровицький, «універсум соціальної діяльності не може вже розглядатися як такий, що належить людям як їх атрибут або надбання, навіть якщо ми беремо людей у великих масах і організаціях. Навпаки, самі люди виявляються такими, що належать до діяльності, включеними в неї або як матеріал, або як елементи разом з машинами, матеріалами, знаками, соціальними організаціями тощо» [24, 85]. Інакше кажучи, «не окремі індивіди створюють і виробляють діяльність, а навпаки: вона сама «захоплює» їх і примушує «поводитися» себе певним чином» [там само].

Центральне положення в характеристиці акту діяльності займає категорія мети, оскільки саме на ній сфокусовані інші компоненти структури діяльності. Ця ідея добре виражена у А.Огурцова: «Діяльність припускає раціонально сформульовані цілі, раціональний вибір засобів, порівняння цілей і вибраних засобів, раціонально обгрунтоване ухвалення рішення, цілеспрямовані акти діяльності і, нарешті, об'єктивні результати, далеко не завжди співпадаючі, а які часто навіть суперечать поставленим цілям» [19, 193].

Треба підкреслити, що сучасна філософія, яка перебудовується на базі поняття діяльності, орієнтується на осмислення діяльності людини. У сучасній антропологічно орієнтованій філософській свідомості «розмірність людського буття розглядається як єдина розмірність буття, а тим самим і філософії» [19, 209], а діяльність як провідна характеристика людського буття перетворюється на «систему відліку, яка виявляє *differentia specifica* людини, її ставлення до світу і її місце в космосі» [там само].

Найбільш фундаментальне визначення категорії діяльності, на наш погляд, дане у концепції М.Кагана. Як вказує дослідник, поняття «діяльність» найадекватніше виражає активність людини: «на відміну від тварин, активність людини покликана забезпечити не лише її біологічну, але і її соціальне життя; вона тому стає нескінченно складнішою і різноманітнішою. Означаючи цю людську активність, поняття «діяльність» охоплює, таким чином, і біологічну життєдіяльність людини, і його соціокультурну, специфічно людську діяльність» [11, 39].

Основна функція діяльності, як підкреслює М.Каган, полягає в тому, щоб забезпечувати безперервний розвиток людського суспільства, а тим самим і людини, оскільки існування суспільства і його розвиток є неодмінною умовою буття і самої людини. Діяльність є такою формою життєактивності, яка покликана

відтворювати надприродні умови буття людини – соціальні стосунки, культуру і саму людину [11, 48].

Культуротворча діяльність, виходячи з розглянутих нами принципів, є конструктивно-репродуктивною практикою породження антропологічних змістів у актах опредметнення та розпредмечування цих змістів у ціннісно значущих об'єктах. Антропологічне розуміння культуротворчої діяльності передбачає розгляд культуротворчості крізь призму ціннісного розуміння явищ, які оточують людину, у здатності цих явищ задовольняти інтереси і соціальні запити людей. Породженні культуротворчою діяльністю об'єкти створюють ціннісно-практичне оцінювання явищ навколишнього нас світу та репрезентують їх у свідомості у формі значущих моделей соціально необхідної поведінки (способу суспільного руху).

Це означає, що культуротворча діяльність, по суті, породжує конкретно-історичні ціннісні структури розуміння і полягання людиномірності, тобто продукує аксіологічно значущий для певного суспільства тип людини у різних його модифікаціях. Культуротворча діяльність формує у певній культурі антропрактики, практики розуміння природи людини та їх використання. Тип людини, в певному смислі, постає як ядерна структура культуротворчої діяльності, ядро ціннісного ставлення до світу. Культура, діяльність, цінності варіюються та здійснюються навколо людини, через людину та за допомогою людини, однак не індивідуальної одиначної людини, а людини суспільної, людини колективної, яка є єдиною з іншими представниками соціуму, єдина з ними у спільній діяльності, спільній оцінці, спільному руху. Ця спільність – не уніфіковано-гомогенна, це – єдність в різноманітті, парадигмальна єдність, яка об'єднує у культурному просторі як ядерні, так і периферійні явища.

Виходячи з людиномірності культуротворчої діяльності, цілком можна погодитися, що «кожному конкретно-історичному рівню розвитку виробництва і соціально-політичній структурі суспільства потрібна людина певного типа. Рушійні сили суспільства ставлять соціальне замовлення перед інтелектуальною елітою і системою освіти розробку необхідних досягнутому рівню соціальних стосунків світоглядних основ і ціннісних домінант, які обслуговують необхідну поведінку людини» [16, 333-334]. Культуротворча діяльність у своїх засадах цілком конститується цим моделюванням типу (ідеалу) людини.

Варто відмітити, що філософсько-антропологічний підхід у сучасній філософсько-культурологічній думці пов'язаний, в першу чергу, із загальною «антропологізацією знань», яку переживає наука в останні десятиліття (см: [8, 7-11; 10, 13-14]). Проте свої витоки цей підхід бере в філософській антропології М.Шелера, який намітив програму осмислення культури як процесу поступового досягнення людиною своєї суті. М.Шелер виходив з того, що дух робить людину людиною, протиставляючи її життю взагалі як принципу вітальності. Визначаючи людину як істоту, «яка перевершує саму себе і світ» [23, 50], мислитель стверджував, що цей спосіб буття як постійне просування у відкриту світову сферу (космос) і змусили людину «якось укоренити свій центр зовні і по той бік світу» [там само], змусили шукати опору, ексцентричну світу. Таку опору М.Шелер бачив в релігії. Бог, за визначенням філософа, це необхідний людині абсолютний центр, по відношенню до якого людина осягає буття через себе. Місце Бога – сама людина,

людське самозвеличання: «становлення Бога і становлення людини із самого початку взаємно припускають один одного» [23, 49].

Таким чином, у антропології М.Шелера відношення «людина – абсолютний центр» є основним відношенням культурно-історичного процесу. Цей зв'язок, який існує між свідомістю світу, самосвідомістю і формальною свідомістю Бога, причому Бог розуміється тут тільки як забезпечене предикатом священне буття через себе, «самостійне в собі буття» [23, 48]. Розвиток світової культури йде складним суперечливим шляхом варіативного відношення між людиною і абсолютним центром, через стосунки, які об'єктивують божество, а саме споглядання, поклоніння, молитви тощо людина височіє до «акту особистої самовіддачі божеству, самоідентифікації із спрямованістю її духовних актів в будь-якому сенсі» [23, 49], до спів-здійснення і діяльного ототожнення себе зі своїм абсолютним центром. Згідно М.Шелеру, історія показує, що як тільки виникла відкрита світу поведінка, то людина «зруйнувала властиві усьому попередньому її тваринному життю методи пристосування до довкілля і обрала шлях пристосування відкритого «світу» до себе і своєму життю, що стало органічно стабільно» [23, 51]. Цей шлях досягнення абсолютного центру людство проходить за допомогою духу, що пізнає. Крок за кроком людина осягає сама себе, свою сутність, своє буття, свій центр, що лежить поза світом і спрямовує людину усе до нових і нових вершин пізнання. Філософ малює ідилічну картину злиття людини зі своїм абсолютним центром: «місце цього самоздійснення, цього як би самообожнення, якого шукає через себе суще буття і заради становлення якого воно примирилося зі світом як «історією» – і є сама людина, людське самозвеличання і людське серце» [23, 50].

Гносеологічна антропологія М.Шелера ігнорує суспільну визначеність буття людини, але цілком вірно зосереджує увагу на сутності людини як на фундаментальному принципі культури. Цей принцип дається не як чітко визначена структура, абсолютна модель, а скоріше як принцип породження, система генерування антропоморфних смислів, у корелятивному співвідношенні з якими знаходиться суспільна практика контролю і регуляції людської поведінки. Як відзначає О.Гомілка: «кожний культурний світ отримує свій антропологічний корелят. У своєму бутті людина є «культурозмінною величиною». Ця величина, або відповідний людський тип охоплює всі виміри людського буття: світоглядні настанови, картину світу, норми поведінки, організацію волі, динаміку чуттєвості тощо» [4, 129]. О.Єрьоміна, спираючись на основні положення школи естетичної антропології О.Воеводіна, цей принцип формулює наступним чином: «в естетичній регуляції відбувається конструювання й здійснення норм антропологічної сутності людини, встановлюється її суспільна субстанція саме як людини. Естетична регуляція конструює антропологічну типологію емоційного реагування. В основі конструювання антропологічної сутності людини лежить принцип естетичного моделювання, а саме принцип створення на основі естетичної регуляції конкретних знакових систем впливу на людину. Людина стає людиною (соціокультурною істотою) саме завдяки естетичному моделюванню, естетичній діяльності» [9, 58]. Естетичне моделювання тут розуміється як емоційно-чуттєвий знаковий вплив, який не обмежується лише сферою мистецтва, а пронизує усе суспільне буття: «Сфера естетичного саме і являє собою сферу знакового, тобто «штучного» маніпулювання і керування соціальними емоціями» [9, 11].

Треба підкреслити, що зв'язок культуротворчої діяльності з естетичним моделюванням є безсумнівним, як у аксіологічному, так і в антропологічному аспектах. Ціннісне ставлення неможливо поза емоціями, інтересами, потребами, мотивами тощо, а людина орієнтується у світі в першу чергу через свою чуттєвість. Взагалі, естетичне, в певному смислі, є ціннісне як таке, тобто антропологічно-суспільна значущість у її афективній даності людині, й навпаки – ціннісне розкриває себе як естетичне як у його універсально-суспільному значенні, так і у конкретно-художньому.

Культуротворча діяльність є специфічною формою культурної практики, у основі якої, як і взагалі у основі інших культурних форм, знаходиться принцип людиномірності світу, який спрямовує культуротворчість на породження ціннісних доміант та їх нормативних варіацій у системі певного антропологічного типу (ідеалу людини) у конкретно-історичній суспільній єдності, структуруючи культурну традицію навколо цього типу та його модифікацій через опредметнення та розпредмечування цінностей. Культуротворча діяльність не є конкретним типом діяльності (мистецтвом, політикою, іміджмейкінгом тощо), як така вона є структурним принципом, який існує у кожному різновиду діяльності взагалі, і ми, говорячи о її специфічних рисах, особливих, належних лише до культуротворчості, а не взагалі усїєї сфери культури, говоримо в першу чергу об абстрактних, всезагальних щодо різноманіття активності людини властивостях, які самі по собі не існують, а реалізовані лише у конкретному акті діяльності. Механізм цієї реалізації, певним чином, є універсальним для культурних форм, бо усяка культурна форма виконує основну культурну функцію – постійно відтворює і використовує колективний досвід попередніх поколінь.

Список літератури

1. Балута В.В. Методологічні засади дослідження феномену культуротворчості / В.В. Балута // Інтелект. Особистість. Цивілізація: зб. наук. пр.; гол. ред. О.О.Шубін. – Донецьк, 2009. – № 7. – С. 7-14.
2. Батищев Г. С. Противоречие как категория диалектической логики / Г.С. Батищев. – М.: Высшая школа, 1963. – 120 с.
3. Воеводин А.П. Адаптивно-защитная функция культуры / А.П. Воеводин // Філософські дослідження: збірник наукових праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля; гол. ред. В.К. Суханцева. – Луганськ, 2008. – Випуск №9. – С. 43-51.
4. Воеводин А.П. Эстетическая антропология / А.П. Воеводин. – Луганск: МВД Украины, Луган. гос. ун-т внутр. дел им. Э.А. Дидоренко, Восточноукр. нац. ун-т им. В. Даля. – Луганск: РИО ЛГУВД им. Э.А. Дидоренко, 2010. – 368 с.
5. Гегель Г.В.Ф. Феноменология духу / Г.В.Ф. Гегель; Пер. з нім. П.Тарашук; Науков. ред. перекл. Ю.Кушаков. – К.: Основи, 2004. – 548 с.
6. Герасимович Г. Культуротворча сутність людини як соціальної істоти / Г. Герасимович // Вісник Львівського університету. Серія філософські науки; відп. ред. В. Мельник. – Львів, 2010. – Випуск 13. – С. 149-155.
7. Гомілко О. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському дискурсі / О. Гомілко. – К.: Наук.думка, 2001. – 340с.
8. Гуревич П.С. Философское постижение человека: проблемы, тенденции и новые темы философской антропологии / П.С. Гуревич. – Germany, Saarbrücken: LAP LAMBER Academic Publishing, 2011. – 654 с.
9. Єрьоміна О.А. Естетичні чинники соціальної регуляції : дис. на здобуття наук. ступ. канд. філос. наук: 09.00.08 / Єрьоміна Олена Анатоліївна. – Луганськ, 2011. – 177 с.
10. Ильин В. В. Философская антропология: учебное пособие для вузов. — 2-е издание. — М.: Книжный дом Университет (КДУ), 2006. — 232 с.

11. Каган М. С. Человеческая деятельность (Опыт системного анализа) / М.С. Каган. – М., Политиздат, 1974. – 328 с.
12. Кант І. Прологомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука / І.Кант; пер. з нім., вступ. ст., комент. і примітки В.Терлецького. - Київ: ППС-2002, 2005. – 178 с.
13. Кьеркегор С. Или-или / С. Кьеркегор; Перевод с датского, вступительная статья, комментарии и примечания Н. Исаевой, С. Исаева. — СПб.: Издательство Русской Христианской Гуманитарной Академии: Амфора, 2011. — 823 с.
14. Лекторский В.А. Принцип предметной деятельности и марксистская теория познания / В.А. Лекторский // Эргономика: Сб. статей под ред. Э.Г. Юдина. – М., 1976. – № 10. – С. 60-67.
15. Леонтьева, В. Н. Культуротворческий процесс: основания и начала / В. Н. Леонтьева. – Х.: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2003. – 423 с.
16. Маркс К., Энгельс Ф. Капитал. Книга первая / К. Маркс, Ф. Энгельс // Сочинения, изд. 2-е. Т.23; ред. Я.Б. Турчинс. – М.: Издательство политической литературы, 1957. — 920 с.
17. Маркс К., Энгельс Ф. Наемный труд и капитал / К. Маркс, Ф. Энгельс // Сочинения, изд. 2-е. Т.6; ред. Е.А. Степанова. – М.: Издательство политической литературы, 1957. — С. 428-459.
18. Норкус З.Б. Куда подевалась аксиология / З.Б. Норкус // Символы в культуре: сб. научн. раб.; отв. ред. В.В. Савчук. – СПб: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 1992. – С. 54-66
19. Огурцов А.П. От принципа к парадигме деятельности / А.П. Огурцов // Эргономика: Сб. статей под ред. Э.Г. Юдина. – М., 1976. – № 10. – С. 191-237.
20. Федь В.А. Методологічні підходи до аналізу категорій «культуротворчість» та «культуротворче буття» / В.А. Федь // Мультиверсум: філософський альманах: збірник наукових праць; відп. ред. В.В. Лях. – К., 2008. – Випуск 67. – С. 89-98.
21. Черная Л.А. Русская культура переходного периода от Средневековья к Новому времени / Л.А. Черная. – М.: Языки славянской культуры, 1999. – 304 с.
22. Швырев В.С. Задачи разработки категории деятельности как теоретического понятия / В.С. Швырев // Эргономика: Сб. статей под ред. Э.Г. Юдина. – М., 1976. – № 10. – С. 68-80.
23. Шелер М. Положение человека в Космосе / М. Шелер // Проблема человека в западной философии / Сост. и послесл. П. С. Гуревича; общ. ред. Ю. Н. Попова. — М.: Прогресс, 1988. — С. 31-95.
24. Щедровицкий Г.П. Исходные представления и категориальные средства теории деятельности / Г.П. Щедровицкий // Избранные труды. — М.: Школа культурной политики, 1995. — С. 231-280.

Романова Н.В. Ценность и культуротворческая деятельность в контексте неклассического подхода к социуму // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Философия. Культурология. Политология. Социология. – 2011. – Т.24 (63). – №2. – С. 133-140.

В статье рассматривается понятие культуротворческая деятельность, в основе которой, как и в основе других культурных форм, находится принцип человечности, который направляет культуротворчество на зарождение ценностных доминант и их нормативных вариаций - в системе определенного антропологического типа через опредмечивание и распредмечивание ценностей.

Ключевые слова: ценность, аксиодинамика, культуротворческая деятельность, инкультурация, культурные константы.

Romanova N. V. Value and cultural activity in the context of nonclassical approach to society // Scientific Notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series: Philosophy. Culturology. Political sciences. Sociology. – 2012. – Vol. 24 (65). – № 4. – P. 133-140.

The article reveals the concept of culture making activity which bases, as any other cultural forms, on principles of world's humanity which directs the cultural creativity on the origin of value dominants and their regulatory variations in the system of concrete anthropological type of objectification and unobjectification values.

Keywords: value, axiodynamic, culturological activity, inculturation, cultural constants.

Статья поступила в редакцию 18.09.2012